

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Valkonen, Leena

Title: Oppiaineena perhe

Year: 2016

Version:

Please cite the original version:

Valkonen, L. Oppiaineena perhe. Ruusuipuiston uutiset, (5), Article 4.
<https://peda.net/jyu/ruusuipuisto/uutisarkisto/5-2016/4-Oppiaineena-perhe>

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

Oppiaineena perhe

Ilmiölähtöisyyttä toteutetaan jo opetussuunnitelmissa tieteenalojen sisällä, mutta entä jos koko oppiaine rakentuisi eri tieteenaloilla tutkitusta ilmiöstä? On ilmiöitä, joista saa melko kapean kuvan vain yhden tieteenalan tutkijalaseilla, eikä pirstaleisuus ole aivan turha huoli tiedon ja tutkimuksen maailmassa. Esimerkiksi perheestä voisi saada enemmän irti useamman tieteenalan kulmalta katsottuna.

Tavallaan tiede on vain erilaisia työkaluja tarttua johonkin ilmiöön, eri nurkkia katsella huoneen keskellä olevaa sohvia.

Niin tuttua sohvia, että luulen tietäväni siitä kaiken, kunnes otan uuden katseluasennon, zoomaan tarkemmin ja alan ihmetellä: onko sohvan omistamalla perheellä kuolaava koira tai hampaistaan kutiava lapsi vai joko papan kahvimuki vapisee?

Jos on kiinnostunut perheestä, onko melkein pä tuhlauksa katsella sitä vain yhdestä nurkasta, opiskella vaikkapa kasvatustieteiden perhettä? Toki kasvatustieteidenkin käsitteillä ja tulkinnoilla löytyy paljon mielenkiintoista: äitiyden ja isyyden erilaisia kokemuksia ja merkityksiä, vanhemmuutta monenlaisissa konteksteissa kuten ydinperheissä, uusperheissä, yksinhuoltajaperheissä, sateenkaariperheissä, vankilassa tai muulla tavoin etänä, vanhemmuuden haasteita työtä ja perhettä yhteen soviteltaessa, vanhempien ja eri ammattilaisten yhteistyötä, perheen moninaista arkea, myös silloin kun perheenjäsenellä on vamma tai jokin kehityksellinen riski. Silloin tullaankin jo erityispedagogiikkaan.

Oliko tässä jo kaikki...

Mukaan tekisi kuitenkin mieli liittää myös psykologian tutkimustieto perheestä, niin kehityspsykologinen, sosiaalipsykologinen kuin kliininenkin. Perhetietous suuntautuisi lapsen kehitykseen ja kasvuun perheissä, kasvatustyyliin, perheiden vaikutuksiin yksilöille, moninaisiin perhesuhteisiin, perheiden uudelleenmuotoutumiseen, perheiden ongelmiin (päihteet, mielenterveysongelmat, väkivalta ja lasten kaltoinkohtelu), niistä selviämisen mahdollisuuksiin, perheiden ja parisuhteiden voimavaroihin ja kriiseihin.

Entä gerontologian näkökulma: perheen vanhenemisen kysymykset, isovanhempien rooli tämän päivän perheissä ja isovanhemmuiden koetut merkitykset. Miten perhe tai parisuhde muuttuu omaishoitajuudessa?

Monitieteinen oppiaine tarjoaisi sisältöjensä lisäksi mahdollisuuden arvioida tutkimusmenetelmien ja niillä saadun tiedon suhdetta: mitä perheestä paljastuu, kun sitä katsotaan eri tieteenalojen menetelmillä, laadullisesti tai määrällisesti, kokeellisesti tai etnografisesti. Monitieteisyys toisi mukanaan myös ison joukon käsitteitä, joilla tarttua perheilmioon; mitä perheestä tulee näkyviin kasvatusyhteistyön, psykologisen kontrollin, uusintamisen tai perhesukupolven käsitteen valokeilassa?

Perheopintoja kehittämässä

Konditionaalit pois, sillä perheopintojen tarina on jo tosi. Se alkoi avoimessa yliopistossa yli 15 vuotta sitten, ja ilokseni olen päässyt myöhemmin mukaan tarinaan kehittämään monitieteistä perheopintojen perusopintokokonaisuutta yhdessä muiden opettajien kanssa. Perheopinnot haluavat murrosikänsä mukaisesti kyseenalaistaa perheen itsestäänselvyyksiä – myös tulevassa opetussuunnitelmassaan. Mitä

tärkeitä näkökulmia vielä puuttuu? Ainakin perhe historiassa, perhe kirjallisuudessa, perhe kansatieteessä, perhe taidehistoriassa, perhe uskontotieteessä, perhe tilastotieteessä...

Perhe on sikäli haastava tutkimisen ja opiskelun kohde, että kaikilla on siitä runsaasti kokemuksia ja mielipiteitä. Ne ovat yksi totuus perheestä. On ollut hyvä kuulla opiskelijoilta, että käsitys perheestä voi avartua ja syventyä opintojen myötä: "Monet ajatukseni perheestä ovat menneet uusiksi. Jo heti ensimmäisessä tehtävässä tajusin, että en ole enää ollenkaan varma, ketä kaikkia edes pidän perheenäni. Tuntuu, että olen saanut uusia nimiä asioille, joita olen kyllä huomannut ja pohdiskellut kun olen seurannut omaa ja tuttujen perhe-elämää. Varmaan katselen näiden opintojen jälkeen asiaa nimeltä perhe ihan uudella tavalla ja osaan toivottavasti työssäni suhtautua ymmärtäväisemmin erilaisiin perheisiin."

Yritämme perheopinnoissa edelleen pysyä perheen perässä. Mutta ehkä jokin muukin ilmiö kaipaisi leveämmin katsomista. Mikä voisi olla seuraava monitieteinen oppiaineemme? Vihjaa kommenttipalstalla.

Leena Valkonen

KT **Leena Valkonen** työskentelee **avoimessa yliopistossa** opetusaineinaan kasvatustiede, varhaiskasvatustiede ja perheopinnot.

Lue lisää: **Avoimen yliopiston perheopinnot**

Lähetä palautetta kirjoittajalle: **leena.valkonen@jyu.fi**

Pääkuvan piirros: "Meidän perhe", taiteilija n. 3-vuotias.
Henkilokuva: Jere Valkonen.

[Edellinen](#) | [Seuraava](#) | [Pala etusivulle](#)

0 kommenttia